

«آبادان یازده ۶۰» در شهرهای بدون سینما

با اکران فیلم سینمایی «آبادان یازده ۶۰» به کارگردانی مهرداد خوشبخت و تهیه‌کنندگی حسن کلامی که از چهارشنبه ۲۶ شهریور در سینماهای سراسر کشور آغاز شده، اکنون جدیدترین پوستر این فیلم سینمایی رونمایی شده‌است. همزمان با این اتفاق، اکران «آبادان یازده ۶۰» همراه با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی، توسط سامانه عماریار در شهرها و مناطق فاقد سینما آغاز شده‌است. / فارس

«گنج جنگ» منتشر شد

بسیست و هفتمین ویدئوکلپ مجموعه تولیدات ویدئویی «نشان» با عنوان «گنج جنگ» که به طرح دیدگاه‌های رهبر حکیم انقلاب درباره اهمیت مساله جهاد و دفاع مقدس پرداخته، همزمان با سالروز آغاز جنگ تحمیلی منتشر شد. در این اثر بیانات رهبری درباره ممتاز بودن دفاع ایرانیان در دوره هشت ساله دفاع مقدس بازخوانی شده‌است. مجموعه تولیدات ویدئویی «نشان» به طرح بیانات رهبر بزرگوار انقلاب در برهه‌های مهم مذهبی و ملی می‌پردازد. / جام جم دیلی

تفحص در خاکریز سینما

در میان ۲۳۷ فیلم سینمای دفاع مقدس، ۱۳۷ فیلم به‌طور مستقیم به جنگ پرداخته‌اند و ۱۰۰ فیلم هم درام دفاع مقدسی هستند

علی رستگار

سینما

سرانگشتی که شمارش کردیم، تعداد فیلم‌های سینمایی جنگی و دفاع مقدسی و درام‌های مرتبط با جبهه و جنگ ما حوالی ۲۴۰ اثر است. یعنی اگر ما ۴۰ سال یعنی شروع جنگ تحمیلی و ۳۲ سال یعنی پایان هشت سال دفاع مقدس راملاک و متر و معیار قرار دهیم، همین تعداد فیلمی که ذکر کردیم، خروجی داشته ایم. البته اگر فیلم‌هایی که بخش یا لحظاتی از آنها به جنگ و جبهه اشاره کرده باشند را حساب کنیم، این تعداد قطعاً افزایش خواهد یافت، اما در این آمار تنها سرانغ فیلم‌هایی رفتیم که به شکل مستقیم و جدی و تعیین کننده سرانغ جنگ و دفاع مقدس رفته‌اند و ما می‌توانیم به عنوان فیلم‌های مرتبط با جنگ از آنها یاد کنیم. فیلم‌هایی که یا در جبهه‌های جنگ روایت شده‌اند و یا جنگ و دفاع مقدس نقشی مهم و تعیین کننده در قصه داشته‌اند. هرچند حتماً در این گزارش مروری واجمالی، فیلم‌هایی هم بودند که از قلم افتاده‌اند و پرداختن به چنین موضوع و سوژه‌ای، نیازمند زمانی بیشتر و پژوهشی گروهی و همه جانبه است که خلاص آن در سینمای ایران و رسانه احساس می‌شود و متأسفانه هنوز آرشید دقیق و محکمی درباره آن وجود ندارد.

در این کندوکاو و تقب به خاکریزهای سینمای جنگ، به‌موارد بعضاً جالبی رسیدیم که آنها را با شما به اشتراک می‌گذاریم. نکته قابل اشاره اینکه در این گزارش، سعی کردیم تفکیک و تقسیم بندی میان شاخه‌های مختلف سینمای جنگ و دفاع مقدس انجام دهیم؛ ما اینجا سینمایی که مستقیم سرانغ جنگ، جبهه و مناطق جنگی رفتند را جدا کردیم و گاه حتی قصه‌هایی که در زمان خود جنگ در مناطق شهرنشین می‌گذشتند را هم در همان بخش آورده ایم و درام‌های اجتماعی متأثر از جبهه و جنگ را در بخش دیگری ذکر کرده ایم. هرچند گاهی واقعا تفکیک و تقسیم بندی کار دشواری است و به عنوان مثال فیلم‌هایی چون هیوا و سفر به چراپه، چندان قابل تفکیک نیستند و شخصیت‌ها مدام میان امروز و گذشته و جبهه و جنگ در رفت و آمدند، اما برای حل این مساله، فضای غالب و تاریخ امروزی قصه را ملاک قرار دادیم.

تعداد فیلم‌های جنگی و دفاع مقدسی

اولین نکته جالب اینکه تعداد فیلم‌های جنگی و دفاع مقدسی که مستقیم یا خود نبرد و اثرات بلا فصل آن سروکار دارند، بیشتر از درام‌های اجتماعی مرتبط با جنگ است. درحالی‌که تصور غالب و مرور اولیه و ذهنی سینمای دفاع مقدس ممکن است نشانی دیگری دهد. این نشان می‌دهد که باوجود ادعاها و مصاحبه‌ها و گلابه‌هایی که هرازگاهی فعالان عرصه سینمای جنگ و دفاع مقدس درباره کمبود امکانات و پشتیبانی شدن توسط نهادهای نظامی و گرانی تولید فیلم‌های جنگی مطرح می‌کنند که البته دور از واقعیت هم نیست، اما آمار حکایت از حضور پررنگ تر و برتری سینمای جنگی بر درام‌های دفاع مقدسی دارد و اینکه دست کم در کمیت و تولیدات، این شاخه سینمایی با فاصله نسبت به گونه‌های دیگر سینمای جبهه و جنگ جلوتر است. همین آمار امیدوارکننده نشان می‌دهد اگر حمایت بیشتری از فیلمسازان عرصه سینمای جنگ و دفاع مقدس شود و آنها با پشتوانه امکاناتی و تسهیلات بیشتری پشت دوربین قرار بگیرند، تعداد فیلم‌های خوب جنگی سینمای ایران بیشتر از این هم خواهد شد.

نکته مهم و قابل اشاره دیگر، تفکیک دیگری است که باز می‌توان در همین فضا انجام داد. البته ما برای اینکه تعداد و حجم این تقسیم بندی زیاد و پیچیده نشود، عملاً چنین کاری نکردیم اما اینجا در حد اشاره به آن می‌پردازیم. بعضی فیلم‌ها بیشتر با ژانر جنگی رایج در سینمای جهان مطابقت دارد و باوجود برخی مولفه‌های جبهه و جنگ، بیشتر به جنبه‌های اکشن نبردهای ایران و عراق پرداخته‌اند. آثاری که ضمن روایت رزمندگی‌ها و غیرت رزمنده‌های ایران در جنگ‌ها و عملیات‌ها، به گیشه سینما هم نظر داشتند و جنبه‌های کلاسیک قهرمانانه و عناصر تماشاگرپسند را هم در فیلم‌ها لحاظ می‌کردند.

ضمن اینکه ذکر این نکته ضروری است که فیلم‌های جنگی که در خود دوران جنگ ساخته شدند مثل همه جای دنیا به قصد تهییج همگانی برای نبرد و مقابله با دشمن هم تولید می‌شد.

مهاجر

هور در آتش

همانطور که انتظار می‌رفت و می‌رود، فیلم‌های جنگی و دفاع مقدسی در فروش نسبت به درام‌های اجتماعی برتری دارند. عقاب‌ها و اخراجی‌ها به عنوان دو اثر از پرمخاطب ترین و پرفروش ترین فیلم‌های سینمای ایران در این گروه جای دارند. همینطور باید از فیلم‌هایی چون کانی مانگا، پلاک، پایگاه جهنمی، بلمی به سوی ساحل، گذرگاه، حمله به آج ۳، پرواز از اردوگاه، عملیات کرکوک، پوتین و... در این زمینه نام برد که در زمان اکران با اقبال گسترده تماشاگران روبه‌رو شدند.

همینطور باید به جز اخراجی‌ها به کمدی‌های جنگی دیگری مثل لیلی با من است و ضدگلوله اشاره کرد که با تلفیق شوخی و صحنه‌های اکشن جنگی، نظر مثبت تماشاگران را جلب کردند. جدا از فیلم‌های جنگی، فیلم‌هایی هم از سال‌های اولیه جنگ تولید شد که به جنبه‌های عرفانی تر و الهی تر جبهه و جنگ و حال و هوای معنوی رزمنده‌ها می‌پرداخت و همین‌ها هم منجر به شکل‌گیری آثار موسوم به سینمای دفاع مقدس شد. این فیلم‌ها اگرچه حاوی صحنه‌های اکشن و نبرد رزمنده‌ها با نیروهای رژیم بعثی عراقی بود، اما وجوه فرهنگ ایثار و مقاومت و جنبه‌های معنوی آن در اولویت بود و هست. دیده بان، مهاجر، هور در آتش، ولایی‌ها، سجاده آتش و... از جمله این آثار هستند.

دیده بان

لیلی با من است

سینمای دفاع مقدس نقشه‌راه می‌خواهد

ساخته می‌شود، باید که برگرفته از يك جریان تحقیق شده و اصولمند باشد یا به عبارت صریح‌تر، امروز نیازمند نقشه‌راه برای سینمای دفاع مقدس هستیم. در تمام این سه دهه، دفاع مقدس با نگاه سلیقه‌ای و دغدغه‌های شخصی افراد و نه حتی با دغدغه‌های ایدئولوژیک تصویر شده‌است. نگاه ریشه‌ای، پژوهش محور، موشکافانه و هدفمند به جنگ بدون نقشه‌راه، نتیجه و ثمره چندانی نخواهد داشت. سینمای دفاع مقدس نیازمند استراتژی است برای آن‌که از فراز و فرودهایش منطقی پیش‌رو قرار بگیرد، داشته‌ها و نداشته‌هایش مدیریت شود و هر اقدامی به سمت مقصد و هدف اصلی باشد. در تمام این سال‌ها به دلیل نبود همین خط‌مشی یا دست‌کم مدون نبودن و روشن نبودن مسیر، فیلم‌های سلیقه‌ای و شخصی تولید شده و سهم فیلم‌های برگرفته از واقعیت‌های ارزشمند دفاع مقدس کمتر از چیزی است که باید باشد. هر چه از

سینمای دفاع مقدس امروز که سه دهه از پایان جنگ گذشته، رویکرد و نفس تازه نیاز دارد. وقت آن است که تبعات جنگ و تأثیرات آن در اولویت قرار بگیرد و نگاه آسیب‌شناسانه به این دوره تحمیلی داشته باشیم و ابعاد و زوایای آن را تحلیل و بررسی کنیم. این‌که بارها گفته شده، دفاع مقدس ما به مثابه گنجی است که می‌توان همواره از آن استخراج کرد، این معنا را نیز متبادر می‌کنند که دوره سینمای تهییجی به پایان رسیده و وقتش رسیده منطقی‌تر و عقلانی‌تر به این جریان فرهنگساز نگاه کرد و نیز به دوره‌ای رسیده‌ایم که نیازمند توجه بیشتر به پژوهش و تحقیق هستیم. به اندازه کافی درباره سینمای دفاع مقدس به صورت پراکنده و سلیقه‌ای داستان‌گویی شده‌است. حالا وقت رفتن سرانغ ریشه‌هاست و ارائه تحلیلی و بررسی دفاع هشت‌ساله. حالا اگر فیلمی در گونه دفاع مقدس

روح... سهرابی

کارگردان سینما

هور در آتش

هیپات

یدو

یورش

یوسف هور

ممثل یک قصه

مجروح جنگی

مردی شبیه باران

مرز

معراجی‌ها

مقاومت

ملکه

مهاجر

نجات یافتگان

نیمه گمشده

نینوا

ولایی‌ها

هدف

سخت

هراس

هفت

گذرگاه

فرار مرگبار

فرمان آتش

قدم آخر

کانی مانگا

کمینگاه

کودک قهرمان

کودک و فرشته

کوسه‌ها

گارد ویژه

گذرگاه

گشتی‌ها

گورکن

لانه عقاب‌ها

لیلی با من است

ما ایستاده ایم

ماجرای نیمروز: رد خون

ماهورا

شب واقعه

شمارش معکوس

شورشیرین

صلیب طلایی

ضدگلوله

طبل بزرگ زیرپای چپ

عاشق‌ها ایستاده

می‌میرند

عبور

عبور از خط سرخ

عبور از میدان مین

عروس حلیجه

عقاب‌ها

عقود

عملیات کرکوک

غفلت

فرار بزرگ

دکل

دونل

دیده بان

رنجر

روز سوم

روزهای زندگی

زیباتر از زندگی

ساز ستاره

سایه‌های هجوم

ستاره دنباله دار

سجاده آتش

سحرگاه پیروزی

سرباز کوچک

سرمزمین خورشید

سفر سرخ

شب بخیر فرمانده

شب دهم

جایی برای زندگی

جنگ نفتکش‌ها

چشم شبیشه‌ای

چهار اصفهانی بغداد

حماسه ۲۵۹

حماسه مجنون

حماسه مهران

حمله به آج ۳

خط آتش

خط‌ها و پایه‌ها

خلیلان

دایره سرخ

در جست و جوی

قهرمان

در مسلخ عشق

درخت گردو

دشت ارغوانی

پرواز در نهایت

پرواز روح

پروانه‌های پشت دیوار

پلاک

پنجه در خاک

پوتین

پیش‌تازان فتح

پیک نیک در میدان

جنگ

تا آمدن احمد

تا مرز دیدار

تارهای نامرئی

تنگه ابوقریب

تنها

تونل

تویی که نمی‌شناختمت

جانبازان

انفجار در اتاق عمل

ایستاده در غبار

اینجا خانه من است

باد و مه

بازداشتگاه

بازی بزرگان

باغ سید

براده‌های خورشید

بزرگمرد کوچک

بلمی به سوی ساحل

به کبودی پاس

پاتک

پایگاه جهنمی

پرچمدار

پرواز از اردوگاه

پرواز خاموش

پرواز در شب

آخرین نبرد

آری این چنین بود

آنکه دریا می‌رود

آوای غیب

آی پارا

اتوبوس شب

اخراجی‌ها

اخراجی‌ها ۲

ارابه مرگ

اشک سرما

اشنوگل

افق

الماس بنفش

انسان و اسلحه

۲۳ نفر

آبادان یازده ۶۰

آتش در خرمن

آخرین شناسایی

آخرین مرحله

آخرین مهلت

